

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on: 23.01.2024

Dokumentet är daterat: 23 01 2024

The document is dated: 23.01.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Juuso Saloniemi
Pvm / Datum / Date: 23 01 2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Veli-Pekka Saajo
Pvm / Datum / Date: 23.01.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document() [The signed document follows on the next page](#)

Koillis-Satakunnan Sähkö Oy
Sähköisesti: [REDACTED]

Eriytettyjen liiketoimintojen välisten sisäisten erien käyttö

Asia

Energiaviraston oma-aloitteinen tutkinta koskien Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:n eriytettyjen liiketoimintojen välisiä sisäisiä eriä.

Asianosainen

Koillis-Satakunnan Sähkö Oy
0206323-2

Vireilletulo

21.6.2023

Ratkaisu

Energiavirasto edellyttää Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:tä purkamaan vuoden 2022 eriytetyillä tilinpäätöksillä esitetyt sisäiset saamiset ja velat vuoden 2023 tilinpäätökseen.

Selostus asiasta

Eriytettyjen liiketoimintojen välisiin sisäisiin eriin liittyvä sääntely muuttui 1.1.2020, kun Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019, myöhemmin TEMa (1305/2019)) korvasi Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksen sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (79/2005, myöhemmin KTMA (79/2005)). Muutoksen yhteydessä sisäiset erät salliva KTMA (79/2005) 7 § poistettiin eriyttämistä koskevasta asetuksesta.

Energiavirasto lähetti 31.1.2023 verkonhaltijoille valvontakirjeen sisäisten erien käytöstä (61/040002/2023). Valvontakirjeessä Energiavirasto edellytti sisäisten erien purkamista vuoden 2022 tilinpäätökseen sekä ilmoitti aloittavan oma-aloitteisen tutkinnan, mikäli sisäisten erien käyttö jatkuu eriytettyjen tilinpäätösten välillä.

Energiavirasto on Vertti-järjestelmään jätettyjen vuoden 2022 tilinpäätöstiетоjen tarkastamisen yhteydessä havainnut, että Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:n on käyttänyt eriytettyjen liiketoimintojen välisiä sisäisiä eriä vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Energiavirasto huomautti Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:lle sähköpostitse 21.6.2023, ettei sisäisiä saamisia tulisi esittää eriyteillä taseilla.

Energiavirasto lähetti asiaan liittyvän päätösluonnoksen sähköisesti Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:lle lausuttavaksi 22.12.2023. Koillis-Satakunnan Sähkö Oy ei lausunut päätösluonnoksesta määräaikaan 19.1.2024 mennessä.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Energiavirasto toimii sähkömarkkinalaissa (588/2013), laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013, myöhemmin valvontalaki) ja Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013) tarkoitettuna sähkömarkkinaviranomaisena valvoen ja seuraten sähkö ja maakaasumarkkinoita sekä edistään sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta.

Valvontalain lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisen määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Valvontalain 9 §:n mukaan Energiaviraston on veloitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä veloitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

Toimintojen eriyttäminen

Sähkömarkkinalain (588/2013, myöhemmin SML) 77.1 §:n mukaan sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnot muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista.

SML 80.1 §:n mukaan liiketapahtumat ja tase-erät on kirjattava liiketoimintojen tuloslaskelmiin ja taseisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Yhteiset tulot ja menot sekä tase-erät on kirjattava tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä laskennallisesti eri toiminnoille siten, että aiheuttamisperiaate mahdollisuuksien mukaan toteutuu.

SML 83.1 §:n mukaan ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) perusteista, joiden mukaan tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan eri liiketoiminnoille;
- 2) perusteista, joiden mukaan yksittäistä sähköliiketoimintoa koskevat tulot ja menot sekä tase-erät kirjataan;
- 3) yhteisten tulojen ja menojen sekä tase-erien kirjaamisesta eri liiketoiminnoille;
- 4) eriytettyjen tuloslaskelmien ja taseiden sekä verkonhaltijan tuloslaskelman ja taseen kaavasta

TEMa (1305/2019) 3 §:n mukaan sähköliiketoimintojen ja sähköverkkotoiminnan osatoimintojen eriytetyissä tilinpäätöksissä on esitettävä ainakin liitteessä olevan kaavan mukaiset erät.

TEMa (1305/2019) 5 §:n mukaan eriytetyille sähköliiketoiminnoille ja sähköverkkotoiminnan osatoiminnoille suoraan kohdistettavissa olevat tuotot ja kulut sekä varallisuus- ja pääomaerät tulee kirjata suoraan asianomaisen liiketoiminnan eriytettyyn tilinpäätökseen sekä liiketoimintojen yhteiset erät kohdistaa asianomaisille liiketoiminnoille ensisijaisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistamisperusteella tai jos sellaista ei ole löydettävissä, liiketoiminnan laajuuteen perustuvalla jakoperusteella.

Perustelut

Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä tämän sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään valvontalaissa. (SML 106.2 §)

Sähkön jakeluverkonhaltijan on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnot muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista (SML 77.1 §). Eriyttämällä tarkoitetaan tuloslaskelman ja taseen laatimista tilikausittain eriytettäville liiketoiminnoille (SML 78 §).

SML 80.1 §:n mukaan liiketapahtumat ja tase-erät on kirjattava liiketoimintojen tuloslaskelmiin ja taseisiin aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Yhteiset tulot ja menot sekä tase-erät on kirjattava tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä laskennallisesti eri toiminnoille siten, että aiheuttamisperiaate mahdollisuuksien mukaan toteutuu. SML 83.1 §:n mukaan tarkempia säännöksiä voidaan antaa ministeriön asetuksella muun muassa perusteista, joilla tulot

ja menot sekä tase-erät kirjataan eri liiketoiminnoille sekä millaisella kaavalla eriytetyt tuloslaskelmat ja taseet laaditaan.

Eriytettyjen tilinpäätösten laatimisesta on säädetty Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksessa sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (79/2005) sekä tämän korvanneessa Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019), joka tuli voimaan 1.1.2020.

Eriyttämisperusteista on säädetty KTMA (79/2005) 6 §:ssä ja TEMa (1305/2019) 5 §:ssä yhtenevällä tavalla: "Eriytetyille sähköliiketoiminnoille ja sähköverkkotoiminnan osatoiminnoille suoraan kohdistettavissa olevat tuotot ja kulut sekä varallisuus- ja pääomaerät tulee kirjata suoraan asianomaisen liiketoiminnan eriyettyyn tilinpäätökseen sekä liiketoimintojen yhteiset erät kohdistaa asianomaisille liiketoiminnoille ensisijaisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisella kohdistamisperusteella tai jos sellaista ei ole löydettävissä, liiketoiminnan laajuuteen perustuvalla jakoperusteella. Sähkön ja lämmön yhteistuotannosta syntynyt etu tulee jakaa molemmille liiketoiminnoille ottaen huomioon paikalliset olosuhteet ja tekniset ratkaisut."

KTMa:ssa (79/2005) sisäiset erät¹ oli sallittu 7 §:ssä, jonka mukaan "Eriytettyjen liiketoimintojen välisiä tuottoja ja kuluja sekä liiketoimintojen keskinäisiä saamisia ja velkoja ei vähennetä eriytetyistä tuloslaskelmista ja taseista". Säännös poistettiin TEMa:sta (1305/2019).²

TEMa:ta (1305/2019) koskevassa muistiossa³ sisäisiä eriä koskevan säännöksen poistamista perusteltiin seuraavasti: "Voimassa olevan 6 §:n mukaisesti (...) Kun erät on kohdistettu suoraan osatoiminnoille, ei sisäisten erien käytölle ole olemassa tarvetta, kun kaikki kulut ja tuotot sekä tase-erät kohdennetaan aiheuttamisperiaatteen tai muun jakoperusteen mukaisesti suoraan toiminnoille."

TEMa:n (1305/2019) tullessa voimaan 1.1.2020 sisäiset erät olisi tullut purkaa eriytetyiltä tilinpäätöksiltä, ja eriyttäminen toteuttaa TEMa (1305/2019) 5 §:n mukaisesti.

Energiavirasto on ohjeistanut, että eriytettyjen taseiden puolten mahdolliset täsmätykset tehdään Rahat ja pankkisaamiset -tilille. Saldo kohdistetaan Rahoihin ja pankkisaamisiin myös silloin, jos tilin saldo kääntyy yksittäisellä

¹ Sisäisillä erillä tarkoitetaan eriytettyjen liiketoimintojen välille kirjattuja, yhtiön sisäisiä, saamisia ja velkoja sekä tulosvaikutteisia eriä kuten ostoja ja myyntejä.

² Vastaavasti sisäisiin eriin viittaavat kohdat poistettiin myös TEMa (1305/2019) liitetietona esitetystä eriytettyjen tilinpäätösten tilinpäätöskaavasta. KTMA:n (79/2005) tilinpäätöskaavassa sisäiset erät oli esitetty omina riveinään, esimerkiksi lyhytaikaiset sisäiset saamiset ja lyhytaikaiset sisäiset velat.

³ Ehdotus työ- ja elinkeinoministeriön asetukseksi sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (12.11.2019) s. 2.

liiketoiminolla negatiiviseksi.⁴ Negatiivinen saldo tilinpäätöksellä kertoo liiketoiminnan velasta muille liiketoiminnoille ja yhtiön tulee tällöin ilman aiheutonta viivytystä ryhtyä toimenpiteisiin, joilla eriytetyn liiketoiminnan Rahat ja pankkisaamiset saadaan käännettyä positiiviseksi ja liiketoimintojen välinen velka näin purettua.

Energiavirasto havaitsi valvontatyössään, että osa yhtiöistä ei ollut asianmukaisesti purkanut sisäisiä eriä eriytetyiltä tilinpäätöksiltään TEMa:n (1305/2019) voimaantulon jälkeen. Energiavirasto lähetti 31.1.2023 verkohaltijoille valvontakirjeen sisäisten erien käytöstä (61/040002/2023). Valvontakirjeessä Energiavirasto edellytti sisäisten erien purkamista vuoden 2022 tilinpäätökseen sekä ilmoitti aloittavan oma-aloitteisen tutkinnan, mikäli sisäisten erien käyttö jatkuu eriytettyjen tilinpäätösten välillä.

Koillis-Satakunnan Sähkö Oy:n vuoden 2022 tilinpäätöksellä sähköverkkotoiminnan eriytetyllä taseella oli 10 974 000,00 euroa sisäistä saamista ja muilla sähköliiketoiminnoilla vastaavasti 10 974 000,00 euroa sisäistä velkaa.

Sovelletut säännökset

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5 §, 9 § ja 36 §.

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 77 §, 78 §, 80§, 83 § ja 106 §.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019) 3 § ja 5 §.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Koillis-Satakunnan Sähkö Oy

⁴ Energiaviraston suositus Sähkö- ja maakaasu liiketoimintojen laskennallinen ja oikeudellinen eriyttäminen (Dnro 2449/421/2015, annettu 18.12.2025) s. 31 sekä tämän korvannut Energiaviraston ohje Sähkö- ja maakaasuliiketoimintojen laskennallinen ja oikeudellinen eriyttäminen (Dnro 3948/040002/2023, annettu 8.12.2023) s. 30.

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu on 510 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.